

Informatiebrief aan de Raad

034

Zaaknummer: Z/23/075533
Documentnummer: 345998
Datum: 25 april 2023
Onderwerp: Beleidsregels en leefgeld Oekraïense Ontheemden
Bijlage(n): *Niet van toepassing*

Geachte Raad,

Wassenaar staat sinds jaar en dag bekend als een verantwoordelijke en gastvrije gemeente. Vanaf de uitbraak van de oorlog in Oekraïne spannen gemeente en betrokken inwoners zich in om mensen op de vlucht te helpen. Inmiddels zijn 62 ontheemden uit Oekraïne gehuisvest in 7 gemeentelijke opvanglocaties en 58 vluchtelingen wonen in 25 particuliere opvanglocaties. Vijf families (zeventien personen) huren zelf woonruimte. Daarmee zijn in totaal 139 vluchtelingen in Wassenaar woonachtig. 41 gezinnen (alleenstaanden en/of ouders met kinderen) maken aanspraak op leefgeld. Veel ontheemden weten inmiddels hun plek in onze samenleving te vinden, bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt. De Oekraïense kinderen haken vaak aan bij sportactiviteiten.

De burgemeester heeft sinds 2022 de taak om leefgeld uit te keren aan Oekraïense ontheemden. De uitvoering van deze taak is in 2022 met spoed opgezet. Inmiddels is de regeling landelijk al meermaals aangepast, zodat deze beter uitvoerbaar was en ook beter aansluit bij regelingen voor minima in Nederland. De burgemeester heeft beleidsregels vastgesteld die specifiek ingaan op het leefgeld. Met de vastgestelde beleidsregels krijgt de werkwijze voor leefgeld formeel juridisch vorm en wordt duidelijk en transparant gemaakt hoe de burgermeester invulling geeft aan de taken in de landelijke burgemeesterregeling.

Een belangrijk onderdeel om uit te lichten is de kan-bepaling rondom inkomsten uit arbeid. Vanaf 1 februari 2023 geldt de regel dat het leefgeld voor het gehele gezin stopt wanneer ten minste één van de meerderjarige gezinsleden gaat werken of een uitkering ontvangt. Ook is toegevoegd dat de burgemeester de verstrekkingen geheel of ten dele kan intrekken. Met de beleidsregels wordt invulling gegeven aan deze kan-bepaling: Als iemand werk heeft met een variabel inkomen (bv 0-uren-contract) of een inkomen heeft wat lager is dan het leefgeld, dan kan er maandelijks achteraf aanvullend leefgeld uitbetaald worden. Deze werkwijze sluit aan bij regelingen voor inwoners die een uitkering ontvangen en (deels) gaan werken. Door inkomsten aan te vullen tot het leefgeldbedrag, blijft werken aantrekkelijk en kan de gemeente een financieel vangnet bieden voor ontheemden. Met de werkwijze wil het college zoveel mogelijk maatwerk leveren, waarbij aandacht is voor rechtmatigheid, uitvoerbaarheid en het beperken van administratieve handelingen voor zowel Oekraïense ontheemden als de gemeentelijke uitvoering.

Een ander belangrijk artikel gaat over de mogelijkheid om onrechtmatig verkregen leefgeld terug te vorderen. Op grond van de landelijke regeling kan de burgemeester te veel uitbetaalde verstrekkingen terugvorderen. Het komt voor dat mensen onrechtmatig leefgeld ontvangen, bijvoorbeeld wanneer iemand niet of te laat doorgeeft dat hij/zij werkt of wanneer iemand verhuist. Vooralsnog is er in dergelijke situaties nog geen leefgeld teruggevorderd. In 2022 is het gehele stelsel rondom opvang en verstrekking van leefgeld opgezet. De praktijk was weerbarstig en gedurende de eerste maanden zijn regelingen en uitvoering geregeld veranderd. Sinds 1 februari 2023 geldt een gewijzigde regeling en is er een redelijk stabiel aantal Oekraïners in onze gemeente. Gezien deze omstandigheden is besloten om (met terugwerkende kracht) per 1 februari 2023 eventueel onrechtmatig verkregen leefgeld terug te vorderen. Een belangrijk uitgangspunt is dat dit enkel gebeurt wanneer de situatie dit toelaat. Als ontheemden bijvoorbeeld nog leefgeld

krijgen, wordt het bedrag in termijnen ingehouden, zodat er een minimumbedrag aan leefgeld over blijft.

Maandelijks informatieformulier

Daarnaast zal de gemeente vanaf mei 2023 gaan werken met een maandelijks informatieformulier dat Oekraïense ontheemden moeten invullen. Oekraïense ontheemden hebben recht op leefgeld onder voorwaarden, zoals bij verblijf in onze gemeente. Daarnaast is de hoogte van het leefgeld afhankelijk van het type opvangplek (gastgezin of gemeentelijk), de grootte van het gezin en de mogelijke inkomsten uit arbeid.

De benodigde informatie geeft men bij inschrijving in de gemeente en intake voor leefgeld door aan de gemeente. Wanneer de situatie wijzigt, hebben Oekraïense ontheemden de meldplicht om dit door te geven aan de gemeente. Hier is nog geen structurele werkwijze voor en het blijkt dat veel Oekraïners dit niet of te laat doen. Dit kan ertoe leiden dat iemand onterecht – en waarschijnlijk onbedoeld – te veel leefgeld ontvangt wat op een later moment teruggevorderd moet worden. Om dit te voorkomen en om een duidelijke meldingsroute te faciliteren, wordt het informatieformulier gebruikt. Andere gemeenten werken al met een dergelijke systematiek. Dit formulier is makkelijk en snel in te vullen en zorgt ervoor dat onbedoelde fouten in het leefgeld niet of minder voorkomen. De werkwijze is expliciet bedoeld om een eenduidig en toegankelijk proces voor Oekraïense ontheemden te faciliteren. Het is daarin noodzakelijk om dit proces en de achterliggende gedachte goed te communiceren. Alle Oekraïense ontheemden krijgen een (vertaalde) brief met uitleg over het proces en wat er van hen verwacht wordt. Ook onze partners worden geïnformeerd, zodat zij eventuele vragen kunnen beantwoorden. Uiteraard kunnen Oekraïense ontheemden bij vragen ook terecht bij hun consulent Leefgeld.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.